

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ТА
ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

студентам першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
галузь знань 24 «Сфера обслуговування» усіх форм навчання

Житомир 2023

Розробники:

д.е.н., проф. Валінкевич Наталія Василівна;
к.е.н., доц. Тищенко Світлана Володимирівна;
к.б.н., доц. Чернишова Таїсія Миколаївна;
асистент кафедри Осіпчук Анна Сергіївна.

Методичні рекомендації до підготовки та виконання кваліфікаційної роботи студентами освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 242 «Туризм і рекреація» усіх форм навчання / розроб. Н.В. Валінкевич, С.В. Тищенко, Т.М. Чернишова, А.С. Осіпчук. Житомир: Поліський національний університет, 2023. 39 с.

Методичні рекомендації розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та туризму № 2 від «29» серпня 2023 р.

Схвалено і рекомендовано до друку методичною комісією факультету економіки та менеджменту протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Методичні рекомендації до підготовки та виконання кваліфікаційної роботи призначені для здобувачів вищої освіти 4 курсу спеціальності «Туризм і рекреація» (освітньо-професійна програма «Туризм», освітній рівень «бакалавр»). У виданні містяться: загальні положення щодо написання кваліфікаційної роботи, завдання та її місце в системі фахової підготовки, етапи виконання кваліфікаційної роботи, склад та зміст, вимоги до оформлення, підготовка до захисту і захист, критерії оцінювання. В кінці представлені додатки, де надаються приклади оформлення титульної сторінки, завдання, оформлення матеріалів тощо.

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
II. КЕРІВНИЦТВО КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ РОБОТОЮ.....	7
III. ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	7
IV. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	9
V. ПІДБІР І ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ.....	11
VI. НАПИСАННЯ ВСТУПУ.....	11
VII. ОСНОВНА ЧАСТИНА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	12
VIII. ВИСНОВКИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	13
IX. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ЧИСЛІВНИКІВ.....	13
X. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	15
XI. ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	16
XII. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	18
XIII. ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ РОБОТИ.....	20
XIV. ДОДАТКИ.....	22

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Згідно Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, Статуту Поліського національного університету (далі – університет), Положення про організацію освітнього процесу в університеті, Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм і рекреація» передбачається самостійне розв'язання комплексної проблеми, що супроводжується проведенням відповідного дослідження.

2. Виконання випускної кваліфікаційної роботи (бакалаврської) є завершальним етапом навчання студента на відповідному ступені освіти і має своєю метою:

- розширення, закріплення і систематизацію теоретичних знань, отримання навичок практичного застосування цих знань при рішенні конкретної наукової, технічної, виробничої, економічної або організаційно-управлінської задачі;

- розвиток навичок ведення самостійних теоретичних і експериментальних досліджень, оптимізації проектно-технологічних і економічних рішень;

- набуття досвіду обробки, аналізу і систематизації результатів розрахунків, експериментальних досліджень, в оцінці їх практичної значущості і можливої сфери застосування;

- набуття досвіду надання і публічного захисту результатів своєї діяльності.

3. Випускна робота бакалавра виконується на четвертому році навчання. Витрати часу на підготовку роботи визначаються навчальним планом відповідної бакалаврської програми в обсязі не менше чотирьох тижнів.

4. Тематика випускних кваліфікаційних робіт визначається випускаючою кафедрою і затверджується вченою радою факультету.

5. Студентові надається право вибору теми випускної кваліфікаційної роботи або пропозиції своєї тематики з обґрунтуванням доцільності її розробки.

6. За всі відомості, викладені у випускній роботі, ухвалені рішення і за правильність всіх даних відповідальність несе безпосередньо студент - автор випускної роботи. Відстоювати свою точку зору студент повинен при захисті роботи.

7. За напрямом підготовки 242 «Туризм і рекреація» студент в кваліфікаційній роботі повинен показати знання в галузі туризму, які включають загальнотеоретичну підготовку в сфері економіки туризму, використання геоінформаційних технологій у сфері туристичної діяльності, забезпечення ефективної роботи підприємств готельного та ресторанного бізнесу тощо. Одночасно в роботі можуть бути розглянуті теоретичні питання розвитку туристичного бізнесу, представлені наукові обґрунтування та розробка туристичного продукту.

8. До захисту кваліфікаційної роботи - допускається студент, який склав іспити, заліки, захистив курсові роботи, звіти про практики, передбачені

навчальним планом з напрямку підготовки бакалаврів 242 «Туризм і рекреація».

9. Диплом з відмінністю видається випускнику, який захистив кваліфікаційну роботу з оцінкою "відмінно" і має не менше 75% оцінок, що вносяться до додатку до диплома, "відмінно", включаючи оцінку за підсумкову державну атестацію. При цьому решта оцінок - "добре" та заліки в підрахунок не входять.

10. Кваліфікаційна робота формується за сукупністю наукових публікацій здобувача вищої освіти за темою дослідження.

11. У кваліфікаційній роботі не допускається академічного плагіату, фальсифікації та списування.

12. Наукові публікації і кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти підлягають розміщенню в інституційному репозитарії університету.

Відповідно до кваліфікаційних вимог для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» галузь знань 24 «Сфера обслуговування» **здобувач набуває наступні компетентності:**

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно

СК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

СК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК03. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій
СК04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх

рівнях управління

СК07. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту

СК08. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем

СК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

Результатами написання кваліфікаційної роботи повинні стати:

РН01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

РН02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

РН03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

РН04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

РН05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

РН06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

РН07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

РН09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних

РН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна)

РН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

РН12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

РН13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

РН14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

РН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

PH16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

PH17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

PH18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

PH19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

PH20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

PH21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

PH22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

PH23. Організовувати обслуговування (в т.ч. дозвілля) споживачів туристичних послуг екологічного туризму.

PH24. Розробляти, просувати та реалізовувати спеціалізований (екологічний) туристичний продукт.

PH25. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі екологічного зеленого туризму на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов.

PH26. Розробляти та формувати екологічний стиль мислення і екологічну культуру на основі краєзнавчого підходу

II. КЕРІВНИЦТВО КВАЛІФІКАЦІЙНИМИ РОБОТАМИ

При підготовці випускної кваліфікаційної роботи кожному здобувачу призначається науковий керівник і, при необхідності, консультант. Студент має при написанні бакалаврської роботи виконувати настанови наукового керівника.

Науковими керівниками випускних кваліфікаційних робіт призначаються професори, доценти, досвідчені викладачі і наукові співробітники університету або, при необхідності, висококваліфіковані фахівці і наукові співробітники інших установ і підприємств.

Закріплення тем випускних кваліфікаційних робіт за студентами і призначення наукових керівників і консультантів здійснюється за наказом ректора університету.

Керівництво бакалаврськими роботами здійснюється викладачами відповідної кафедри на підставі їх навчального навантаження.

Наукове керівництво випускною кваліфікаційною роботою включає:

- оформлення науковим керівником завдання на випускну кваліфікаційну роботу;
- надання допомоги студентові в розробці календарного графіка роботи на весь період виконання випускної кваліфікаційної роботи;
- рекомендації щодо літератури, довідковим, архівним матеріалам та іншим джерелам по темі;
- проведення систематичних консультацій у ході виконання випускної кваліфікаційної роботи;

- перевірку випускної кваліфікаційної роботи, оцінку її готовності до захисту;
- написання відгуку на випускну кваліфікаційну роботу;
- участь в роботі комісії із захисту студентом випускної кваліфікаційної роботи.

III. ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти освітнього ступеня бакалавра виконується державною мовою у вигляді спеціально підготовленої праці на правах рукопису в твердій палітурці та в електронній формі.

Структура кваліфікаційної роботи:

- титульний аркуш;
- анотація;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- основна частина;
- список використаних джерел;
- додатки.

Кожен з цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи оформлюється за формою, наведеною у додатку 1.

Анотація кваліфікаційної роботи подається державною та англійською мовами. В анотації мають бути стисло представлені основні результати дослідження та практична цінність роботи.

В анотації також вказуються: прізвище та ініціали здобувача вищої освіти; тема кваліфікаційної роботи; освітній ступінь, на який претендує здобувач; спеціальність (шифр і назва); найменування закладу вищої освіти; місто, рік.

Для забезпечення тематичного пошуку кваліфікаційної роботи в анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту роботи і відображати тематику дослідження. Кількість ключових слів становить 5-15. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому в алфавітному порядку. Обсяг анотації – 1 сторінка. Зразок анотації наведено у додатку 2.

Зміст кваліфікаційної роботи повинен містити назви всіх структурних елементів із зазначенням нумерації та номерів їх початкових сторінок. Назви структурних елементів у змісті і тексті роботи мають бути тотожними.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць вимірювання, скорочень подається за необхідності у вигляді окремого списку. Додатково їх пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні. Скорочення слів проводиться згідно ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

Основна частина кваліфікаційної роботи включає:

- вступ;

- розділи роботи;
- висновки.

Список використаних джерел формується здобувачем освітнього ступеня завибором одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (додаток 3).

Список використаних джерел у кваліфікаційній роботі має налічувати не менше 40 найменувань.

Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи і розміщуються після списку використаних джерел. До додатків може включатися допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття кваліфікаційної роботи:

- проміжні формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних статистичних даних;
- протоколи та акти випробувань, впровадження;
- інструкції та методики, опис алгоритмів, які не є основними результатами роботи, описи і тексти комп'ютерних програм вирішення задач за допомогою електронно-обчислювальних засобів, які розроблені у процесі виконання роботи;
- ілюстрації допоміжного характеру;
- інші матеріали.

На кожний додаток має бути посилання у тексті роботи.

Кваліфікаційна робота оформлюється відповідно до правил, наведених у додатку 4.

IV. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Етапи виконання кваліфікаційної роботи:

- вибір теми;
- постановка мети, визначення завдань, об'єкту, предмету та методів дослідження, формування змісту роботи;
  - проведення дослідження за обраною темою, підготовка наукових публікацій, викладення тексту роботи згідно з її структурою;
  - формування висновків та пропозицій, складання списку використаних джерел, оформлення роботи згідно встановлених вимог;
    - подання наукових публікацій та кваліфікаційної роботи керівнику;
    - усунення зауважень, доопрацювання роботи;
    - складання відгуку на роботу, перевірка відповідності електронної версії кваліфікаційної роботи рукопису;
    - рецензування роботи;
    - подання роботи із супроводжуваними документами (завданням на роботу,

відгуком керівника, рецензією на роботу) та науковими публікаціями за відповідною тематикою на випускову кафедру;

- проведення попереднього захисту кваліфікаційної роботи на засіданні випускової кафедри.

Здобувач освітнього ступеня самостійно обирає тему кваліфікаційної роботи із переліку тем. Як правило, дані теми пов'язані з науково-дослідною роботою здобувачів на кафедрі або їх професійною діяльністю (для студентів заочної форми навчання).

Після затвердження теми кваліфікаційної роботи здобувач освітнього ступеня разом із керівником складає індивідуальний план виконання роботи у вигляді

«Завдання на кваліфікаційну роботу». Завдання на кваліфікаційну роботу повинно містити: тему роботи, предмет, об'єкт, методи та інформаційну базу дослідження, перелік питань, які потрібно розробити, а також календарний план виконання роботи (додаток 5).

Завдання на кваліфікаційну роботу підписує керівник роботи, здобувач і затверджує завідувач випускової кафедри.

Згідно затвердженого плану роботи **здобувач проводить дослідження за обраною темою, результати якого оприлюднює у вигляді наукових публікацій**. Для здобувачів освітнього ступеня бакалавра кількість наукових публікацій має становити *не менше двох*.

Як наукові публікації можуть зараховуватися тези доповідей здобувача на факультетських (або міжфакультетських) наукових конференціях, які проводяться в університеті. Рекомендований обсяг однієї тези наукової доповіді становить 2-3 сторінки друкованого тексту.

За сукупністю наукових публікацій здобувача викладається текст кваліфікаційної роботи згідно вимог, наведених у даних методичних рекомендацій.

Керівник кваліфікаційної роботи, ознайомившись із матеріалами роботи, формулює зауваження і рекомендації щодо покращення її якості. Складає відгук на завершену та оформлену кваліфікаційну роботу, обсяг якого становить 1-2 сторінки (додаток б). Здійснює перевірку відповідності електронної версії кваліфікаційної роботи рукопису (під час передачі її на кафедру). Консультує у процесі підготовки доповіді та презентаційних матеріалів, контролює їх відповідність результатам дослідження, наведеним у роботі.

Кваліфікаційна робота підлягає рецензуванню. Рецензувати роботу можуть наукові та науково-педагогічні працівники (з науковим ступенем) закладів вищої освіти, провідні спеціалісти підприємств, організацій та установ. Коло наукових і фахових інтересів рецензента має відповідати тематиці кваліфікаційної роботи.

Рецензія має містити:

- характеристику актуальності теми й практичної цінності результатів дослідження;
- відповідність змісту роботи меті й завданням;
- висновок про переваги й недоліки розкриття теми;

- зауваження до оформлення, стилю роботи;
- оцінку роботи за національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і висновок про можливість її допуску до захисту перед екзаменаційною комісією;
- посаду рецензента, його підпис і дату.
- У визначений рішенням випускової кафедри термін, але не пізніше ніж за *два тижні до захисту кваліфікаційної роботи* перед екзаменаційною комісією, здобувач освітнього ступеня подає на випускову кафедру:
  - кваліфікаційну роботу, оформлену згідно встановлених вимог, у друкованому й електронному (у форматі PDF – з можливістю копіювання) вигляді;
  - супроводжуючі документи до роботи (завдання на роботу, відгук керівника, рецензію на роботу);
  - наукові публікації, які містять основні результати за темою дослідження (копії).

З метою підвищення якості кваліфікаційної роботи проводиться її попередній захист на засіданні випускової кафедри. За результатами попереднього захисту ухвалюється рішення про рекомендацію кваліфікаційної роботи до захисту перед екзаменаційною комісією або її доопрацювання.

У разі позитивного рішення кафедри кваліфікаційна робота перевіряється на академічний плагіат. **Оригінальність роботи має становити не менше 70%**. Після чого кваліфікаційна робота і наукові публікації здобувача освітнього ступеня розміщуються в інституційному репозитарії університету.

Якщо кваліфікаційна робота отримує негативну оцінку, авторові надається можливість її доопрацювати у встановлені терміни. Після доопрацювання роботи здобувач освітнього ступеня подає її на випускову кафедру, яка повторно розглядає роботу.

У випадку надання негативного відгуку керівником роботи або негативної рецензії остаточне рішення про допуск (або недопущення) кваліфікаційної роботи до захисту перед екзаменаційною комісією приймає випускова кафедра.

V. ПІДБІР І ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ

При доборі джерел слід використовувати предметні та алфавітні каталоги бібліотеки університету, а також спеціальні бібліографічні довідники, тематичні збірники літератури, статті журналів, збірники наукових праць і наукових статей, навчально-методичні посібники. Починати складання бібліографії треба з монографій і підручників, бо саме в них містяться основні положення наукової методології і методики дослідження, найважливіші теоретичні положення.

Матеріали, отримані через Інтернет, та інші електронні засоби інформації, можна використовувати лише як одне з джерел для написання роботи (з обов'язковим посиланням на них).

Після складання бібліографії з теми роботи починається її вивчення. Перший крок – перегляд книги з метою отримання загальної інформації про її зміст і цінність для роботи, другий крок – конспектування або сканування

потрібних розділів. Для систематизації прочитаного зручно робити нотатки на окремих аркушах. Зроблені нотатки групуються за проблемами (розділами). Забезпеченість нотатками тих або інших питань покаже, які питання теми можна висвітлити з достатньою повнотою, а які – ні. Зміст згрупованих за проблемами нотаток є основою складання плану роботи. Консультація з керівником допоможе сформулювати його остаточно. Робота не обов'язково повинна включати весь зібраний матеріал. До тексту відбираються ті основні проблеми, які дають можливість повною мірою розкрити зміст теми.

VI. НАПИСАННЯ ВСТУПУ

У вступі подається загальна характеристика кваліфікаційної роботи, зокрема:

- актуальність теми дослідження;
- мета і завдання роботи;
- предмет та об'єкт дослідження;
- методи дослідження (із зазначенням конкретного застосування кожного методу);
- перелік публікацій автора за темою дослідження;
- практичне значення отриманих результатів;
- структура та обсяг роботи.

Вибір теми визначається необхідністю (бажанням) вирішити якусь проблему.

Актуальність теми – це відповідь на запитання: «Чому дану проблему потрібно в даний час вивчати?». Те, наскільки правильно автор оцінює вибрану тему з погляду своєчасності і соціальної значущості, характеризує його наукову зрілість і професійну підготовленість.

Мета – це те, чого хочуть досягти при проведенні дослідження, тобто отримання певного конкретного результату – виявлення недоліків і проблем, обчислення нових показників, розробка або поліпшення методики, оцінка рівня розвитку, формулювання програми розвитку, виведення формули, визначення параметрів або властивостей об'єкту і так далі. Процес виконання роботи (вивчення, дослідження, аналіз, виробництво, виготовлення тощо) метою не є.

Завдання дослідження – це етапи, послідовність виконання роботи, ті дії, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети, вирішення проблеми, перевірки гіпотези дослідження. Структура (зміст) роботи звичайно є повним відображенням вирішуваних завдань.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, вибрану для вивчення. Представлення об'єкту дослідження починають фразою:

«Об'єктом дослідження є ... (повна назва)», після чого дається стислий опис об'єкту з вказівкою його основних характеристик.

Предмет дослідження – це те, що знаходиться у межах об'єкту. Тобто, об'єкт і предмет співвідносяться як ціле і частина, загальне і приватне. Саме предмет визначає тему дослідження.

Методика дослідження відповідає на запитання про те, як ми отримали результат, за допомогою яких методів і в яких умовах. Методика — це спосіб, алгоритм виконання дослідження, сукупність методів. Звичайно для студента вона є запозиченою у когось («робота виконувалася по аналогії з ...»), але може бути розроблена самостійно. **Інформаційна база.**

У вступі також має бути відзеркалено **результати апробації** кваліфікаційної роботи (участь у наукових конференціях, публікації за темою дослідження тощо).

Практичне значення результатів дослідження може полягати в можливості вирішення практичного завдання, проведення подальших наукових досліджень або для використання в процесі підготовки фахівців.

Вступ завершується описом **структури роботи**: дається перелік структурних елементів роботи (указується кількість розділів і частин), зазначається кількість найменувань у списку використаної літератури та кількість додатків.

Обсяг вступу становить 2-4 сторінки.

VII. ОСНОВНА ЧАСТИНА БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи для здобувачів освітнього ступеня бакалавра – 35-45 сторінок (до 65-ти сторінок зі змістом, вступом, переліком літературних джерел, додатками).

Кваліфікаційна робота включає три розділи (теоретико-методичний, аналітичний, проектно-рекомендаційний). У розділах роботи має бути викладено зміст власних досліджень здобувача, бажано посилання на його праці. Список цих праць має міститися у списку використаних джерел.

Кваліфікаційна робота має бути викладена у науковому стилі з використанням усталених термінів. Не допускається художній чи публіцистичний стиль. Слід уникати надто складних словесних конструкцій, надмірної описовості, необґрунтованих тверджень і висловів, повторів думок.

Порядок викладу матеріалу в роботі завжди підпорядкований меті дослідження. Розділення матеріалу на розділи та підрозділи, їх послідовність мають бути логічно виправданими і відносно пропорційними за обсягом. Назви розділів повинні відображати хід вирішення проблеми.

Опис досліджуваних проблем, процесів, явищ має бути конкретним, логічно вибудованим, з використанням доказів, прикладів. Потрібно проявити вміння послідовного викладу явищ при одночасному їх аналізі.

Правила наукового етикету вимагають приводити точні посилання на запозичені думки, відомості, дані. З ціллю економії місця в тексті вказують тільки на номер джерела в бібліографії, наприклад: [10, с. 125].

VIII. ВИСНОВКИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У висновках з бакалаврської роботи формулюються практичні рекомендації та пропозиції, що впливають з дослідження. Висновки повинні відповідати поставленим меті та завданням. Зазвичай кожному з поставлених у

вступі завдань відповідає не менше одного висновку або пропозиції. Оцінювання бакалаврської роботи починається із з'ясування відповідності між поставленими у вступі завданнями і висновками.

Висновки мають бути короткими, містити чіткі формулювання, логічно пов'язані з основним змістом роботи, а також із поставленими у вступі завданнями. Не слід повторювати те, про що написано в основній частині, і приводити новий фактичний матеріал. Не допускається приводити положення, які не підтверджені в роботі конкретним матеріалом.

Зазвичай висновки нумеруються по пунктах - перше... (по-перше), друге... (по- друге) і так далі, а кожний пункт висновків складається з двох частин - твердження («затверджуємо, пропонуємо наступне...») і доказу («тому, що...», «на підставі...»). *Наприклад:* «Рівень розвитку галузі недостатній, оскільки матеріально-технічна база багатьох об'єктів розміщення потребує модернізації...».

Висновки наводять до роботи в цілому. У загальних висновках стисло викладаються найважливіші результати кваліфікаційної роботи, вказуються проблеми, для розв'язання яких можуть бути застосовані результати дослідження.

Обсяг висновків (загальних) становить 2-3 сторінки.

ІХ. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ЧИСЛІВНИКІВ

1. Якщо абзац починається з числівника, то він завжди пишеться словами.

Наприклад: Двадцять відсотків туристів користуються...

2. Однозначні кількісні числівники пишуться словами. *Наприклад:* у двох країнах здобувається апатит...; програма розвитку розрахована на п'ять років...

3. Багатозначні кількісні числівники пишуться цифрами. *Наприклад:* 35 років встрою...; 775 іноземних кораблів...

4. Кількісний числівник, записаний арабськими цифрами і назване разом зіменником, не має відмінкового закінчення. *Наприклад:* у 10 країнах...

5. Однозначні і багатозначні порядкові числівники, як правило, пишуться словами, *наприклад:* третій рівень.

6. Порядкові числівники, що входять до складу складних слів, в наукових текстах пишуться цифрами, *наприклад:* 5-відсоткова знижка.

7. Порядкові числівники, записані арабськими цифрами, мають відмінкове закінчення. Якщо порядкові числівники закінчуються на дві голосні букви, на букву

«і» або на приголосну букву, відмінкове закінчення складається з однієї букви.

Наприклад: у 2008-му році, 122-е місце, 15-а вулиця, 5-й том.

8. Якщо порядкові числівники закінчуються на приголосну і голосну букви, відмінкове закінчення складається з двох букв, *наприклад:* капітан 2-го рангу.

Порядкові числівники, записані римськими цифрами, не мають

відмінкових закінчень, *наприклад*: ХХ століття.

Увага!!! Лапки, дужки, крапка, кома, двокрапка, крапка з комою, позначення %,

‰, \$, € і подібні до них не відділяються пробілом від слова або числівника, з яким вони пов'язані.

Х. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Порядок захисту кваліфікаційної роботи містить такі етапи:

- підготовка до захисту роботи;
- захист роботи.

Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи – це формування здобувачем освітнього ступеня доповіді та презентаційних матеріалів за результатами дослідження, наведеними у роботі.

Доповідь – це стислий виклад основних положень роботи з акцентуванням уваги на практичну цінність отриманих здобувачем результатів. Зміст доповіді повинен містити посилання на презентаційний матеріал. Обсяг доповіді становить до 8 сторінок друкованого тексту.

Презентаційний матеріал розробляється здобувачем освітнього ступеня, як правило, у програмі Microsoft PowerPoint. Кількість слайдів – 8-12 шт. Доповідь і презентаційний матеріал погоджуються із керівником роботи.

Для проведення публічного захисту кваліфікаційних робіт щорічно створюється екзаменаційна комісія (або декілька екзаменаційних комісій) з кожної спеціальності усіх форм навчання. Екзаменаційна комісія діє протягом календарного року.

До складу екзаменаційної комісії входять голова комісії та члени комісії. Голова комісії призначається ректором університету з числа провідних фахівців підприємств, вчених наукових установ, науково-педагогічних працівників інших закладів вищої освіти. Члени екзаменаційної комісії призначаються з числа деканів факультетів, завідувачів кафедрами, професорів, доцентів, старших викладачів університету, які мають науковий ступінь, та провідних фахівців підприємств із відповідних спеціальностей. Персональний склад членів екзаменаційної комісії затверджується ректором університету не пізніше, як за місяць до початку роботи комісії.

Терміни проведення публічного захисту кваліфікаційних робіт визначаються навчальними планами підготовки фахівців та графіком освітнього процесу. Порядок організації захисту кваліфікаційних робіт, критерії оцінювання компетентностей здобувачів вищої освіти під час захисту розробляються випусковою кафедрою.

Публічний захист кваліфікаційних робіт проводиться на засіданні екзаменаційної комісії. Публічний захист кваліфікаційних робіт може проводитися як в університеті, так і на підприємствах, в організаціях, для яких тематика робіт становить науково-теоретичний або практичний інтерес.

До початку захисту кваліфікаційних робіт випускова кафедра подає до екзаменаційної комісії:

- виконану студентом кваліфікаційну роботу із записом на ній висновку про

допуск роботи до захисту;

- відгук керівника роботи;
- рецензію на роботу;
- інші матеріали, які характеризують практичну цінність виконаної роботи.

Для розкриття змісту кваліфікаційної роботи здобувачу освітнього ступеня надається до 15 хвилин. Демонстрація презентаційних матеріалів здійснюється із застосуванням, як правило, мультимедійного проектора.

Після доповіді здобувач відповідає на запитання членів екзаменаційної комісії. З дозволу голови екзаменаційної комісії запитання можуть поставити всі присутні на захисті.

Секретарем екзаменаційної комісії зачитуються відгук керівника і рецензія на роботу. Завершується захист кваліфікаційної роботи відповіддю здобувача освітнього ступеня на висловлені зауваження.

XI. ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У процесі визначення оцінки враховується низка важливих показників якості курсової роботи (критерії оцінки курсових робіт вказано у табл. 1):

Змістовні аспекти роботи:

- актуальність обраної теми дослідження;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- широта й адекватність методичного та діагностичного апарату;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення.

Якість захисту роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- загальний рівень підготовки студента;
- володіння культурою презентації.

У табл. 1 вказано критерії оцінювання кваліфікаційних робіт.

Критерії оцінки кваліфікаційних робіт

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів
1.	Обґрунтування актуальності теми, виклад вступу та висновків роботи	10
2.	Ступінь опрацювання літератури (кількість джерел (в т.ч. іншомовних), роки видання, частка статей, тез, монографій, наявність посилань)	10
3.	Дотримання вимог до виконання роботи (згідно методичних рекомендацій: шрифт, оформлення, наявність трьох розділів, розрахунків, таблиць, рисунків, формул)	10
4.	Виклад змісту кваліфікаційної роботи (ступінь розкриття теми)	20
5.	Захист кваліфікаційної роботи (доповідь, презентація, відповіді на поставленні питання)	50
РАЗОМ		100

Результати публічного захисту кваліфікаційних робіт оцінюються за стобальною шкалою та національною шкалою. Рішення про оцінювання рівня підготовки здобувачів освітнього ступеня, а також про присвоєння їм кваліфікації та видачу документів про вищу освіту державного зразка, приймається екзаменаційною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. При однаковій кількості голосів «за» і «проти» голос голови комісії є вирішальним. Повторний захист кваліфікаційних робіт з метою підвищення оцінки не проводиться.

Умови не допуску кваліфікаційної роботи до захисту вказані у табл. 2.

Таблиця 2

Умови не допуску кваліфікаційної роботи до захисту

Недопуск	Умова
Кваліфікаційна робота до захисту не допускається	подана на кафедру після закінчення встановленого терміну
	написана на тему, яка не затверджена на засіданні кафедри
	структура не відповідає вимогам
	містить ознаки плагіату або недбало оформлена та неякісно надрукована.

Якщо відповідь здобувача освітнього ступеня під час захисту кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня атестації, екзаменаційна

комісія ухвалює рішення про те, що здобувач не пройшов атестацію і у протоколі засідання екзаменаційної комісії йому проставляється оцінка «незадовільно».

У випадку, якщо здобувач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для захисту кваліфікаційної роботи, у протоколі зазначається, що він не атестований у зв'язку з неявкою на засідання. Якщо здобувач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії з поважної причини, що підтверджується відповідними документами, йому може бути встановлена інша дата захисту кваліфікаційної роботи під час роботи екзаменаційної комісії.

Здобувач освітнього ступеня, який отримав незадовільну оцінку на захисті кваліфікаційної роботи, відраховується з університету з академічною довідкою встановленого зразка.

ХІІ. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

1. Впровадження інформаційних технологій в готельному бізнесі (на прикладі обраного готелю).
2. Впровадження концепції логістики в систему управління ресторанним бізнесом.
3. Впровадження сучасних технологій управління в готельно-ресторанному комплексі «_____».
4. Впровадження інноваційних технологій в діяльність туристичного підприємства як спосіб покращення оперативного управління (на прикладі _____).
5. Покращення ефективності фінансово-господарської діяльності готельно-ресторанного комплексу _____.
6. Застосування концепції антикризового менеджменту в господарській діяльності туристичного підприємства.
7. Управління франчайзингом у сфері послуг громадського харчування (на прикладі регіону).
8. Удосконалення системи франчайзингу у сфері готельного бізнесу.
9. Забезпечення конкурентоспроможності на ринку ресторанного бізнесу (на прикладі _____).
10. Формування маркетингової концепції підприємства ресторанного бізнесу.
11. Управління ресурсним забезпеченням підприємства громадського харчування «_____».
12. Управління ресурсним забезпеченням закладу «_____».
13. Удосконалення процесу розвитку менеджменту кадрового потенціалу (на прикладі туристичної компанії, готелю, ресторану, санаторно-курортного закладу).
14. Розробка та впровадження інноваційного екотуристичного продукту.
15. Організаційно-економічний механізм забезпечення сталого розвитку туристичного підприємства (на прикладі...).

16. Управління персоналом малих підприємств сфери туризму (на прикладі «туристичного підприємства»).
17. Управління конкурентоспроможності туристичного підприємства (на прикладі ...).
18. Удосконалення системи управління конкурентоспроможністю туристичного підприємства.
19. Підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом туристичного підприємства (на прикладі ...).
20. Забезпечення конкурентоспроможності туристичного підприємства на основі сучасної маркетингової стратегії.
21. Удосконалення та перспективи розвитку туropolерейтингу України.
22. Сучасні можливості та перспективи розвитку діяльності туристичного оператора в Україні.
23. Ефективність діджиталізації сучасного туристичного підприємства.
24. Впровадження інформаційних технологій в господарську діяльність «_____».
25. Сучасні можливості та перспективи використання інформаційних систем в туризмі.
26. Формування стратегії диверсифікації діяльності туристичного підприємства.
27. Формування та розвиток туризму в об'єднаній територіальній громаді _____ Житомирського регіону.
28. Розробка стратегічного планування розвитку туризму області (за вибором).
29. Розробка стратегічного планування розвитку туризму Житомирського району (за вибором).
30. Удосконалення системи управління розвитком туризму міської агломерації.
31. Управління персоналом в індустрії гостинності (на прикладі ...).
32. Формування стратегічного розвитку індустрії гостинності Житомирської області.
33. Економічна оцінка використання рекреаційних ресурсів санаторію «_____».
34. Тема на вибір студента.

ХІІІ. ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ РОБОТИ

Нижче подано приклади оформлення змісту кваліфікаційних робіт. Типова структура науково-дослідницької роботи подана в додатку 7.

ЗМІСТ

до теми «УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В
ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ (НА ПРИКЛАДІ САНАТОРІЮ "КАРПАТИ")»

с.

ВСТУП

РОЗДІЛ І. Теоретико-методичні засади маркетингової діяльності підприємства туристичної сфери.....

1.1. Характеристика маркетингової діяльності туристичного підприємства.....

1.1. Система маркетингових досліджень в управлінні туристичним підприємством.....

1.3. Застосування маркетингових комунікацій в туризмі.....

Висновок до розділу 1.....

РОЗДІЛ ІІ. Аналіз специфіки управління маркетинговою діяльністю туристичного підприємства (НА ПРИКЛАДІ САНАТОРІЮ "КАРПАТИ").....

2.1. Характеристика фінансово-господарської діяльності туристичного підприємства.....

2.2. Аналіз системи маркетингової діяльності підприємства.....

2.3. Дослідження особливостей маркетингової діяльності.....

Висновок до розділу 2.....

РОЗДІЛ ІІІ. Шляхи вдосконалення управління маркетинговою діяльністю підприємства туристичної сфери (НА ПРИКЛАДІ САНАТОРІЮ "КАРПАТИ").....

3.1 Розробка комплексу системи маркетингових заходів для туристичних підприємств.....

3.2.. Напрямки усунення виявлених недоліків та вдосконалення маркетингової діяльності туристичного підприємства.....

3.3. Аналіз ефективності від провадження комплексу системи маркетингових заходів на туристичному підприємстві.....

Висновок до розділу 3.....

ВИСНОВКИ.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....

ДОДАТКИ.....

ЗМІСТ

до теми «ОРГАНІЗАЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОЇ ЗЕЛЕНОЇ САДИБИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

с.

ВСТУП.....	
РОЗДІЛ I Теоретико-методичні засади організації сільської зеленої садиби та особливості її діяльності.....	
1.1. Основи функціонування зеленої садиби.....	
1.2. Законодавчий супровід формування та діяльності зеленої садиби.....	
1.3. Сучасний стан діяльності сільських зелених садиб Полісся (Житомирська область).....	
Висновок до розділу 1.....	
РОЗДІЛ II Аналіз ефективності господарської діяльності сільської зеленої садиби «_____».....	
2.1. Організаційно-економічна характеристика зеленої садиби «_____».....	
2.2. Аналіз господарської діяльності зеленої садиби.....	
2.3. Дослідження факторів впливу на діяльність господарства.....	
Висновок до розділу 2.....	
РОЗДІЛ III Перспективи та шляхи удосконалення діяльності сільської зеленої садиби.....	
3.1. Загальні перспективи розвитку сільської зеленої садиби....	
3.2. Використання зарубіжного досвіду функціонування зелених садиб.....	
Висновок до розділу 3.....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	

XIV. ДОДАТКИ

Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет _____

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

Кваліфікаційна робота на правах рукопису

_____
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК

_____
(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

_____
(тема роботи)

_____
(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня _____

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання
на відповідне джерело

_____
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи

_____
(науковий ступінь, вчене звання)

_____
(ім'я, прізвище)

Висновок кафедри

за результатами попереднього захисту:

Протокол засідання кафедри

№ _____ від «__» _____ 2023 р.

Завідувач кафедри _____

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

«__» _____ 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____ захистив (ла)
(прізвище, ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Ходаківська Ю. В. Подієвий туризм, як пріоритетний напрям розвитку в Житомирській області – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 242 – «Туризм і рекреація». – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Розглянуто процес організації та функціонування подієвого туризму в Житомирській області. Відповідно до результатів систематизації підходів до класифікації подієвого туризму досліджено туристський регіон та фактор соціально-економічного розвитку і конкурентоспроможності.

Визначено, що подієвий туризм є одним із пріоритетних напрямів розвитку туризму. Досліджено аналіз стану туристичної галузі у Житомирській області та особливості впливу розвитку подієвих заходів на розвиток всього туризму області та економічний потенціал регіону. Вивчено основні проблеми функціонування подієвого туризму в області.

Запропоновано удосконалити методичні підходи організації подієвого туризму в Житомирській області. На основі систематизації наукових досліджень пропонується удосконалити систему управління подієвим туризмом в області.

Ключові слова: подієвий туризм, інноваційна модель, туристична галузь, система управління, Житомирська область.

SUMMARY

Khodakivska Yu. V. Event tourism as a priority direction of development in the Zhytomyr region - Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 242 - "Tourism". – Polisia National University, Zhytomyr, 2023.

The process of organization and functioning of event tourism in Zhytomyr region is considered. According to the results of the systematization of approaches to the classification of event tourism, the tourist region and the factor of socio-economic development and competitiveness were investigated.

It was determined that event tourism is one of the priority areas of tourism development. The analysis of the state of the tourism industry in the Zhytomyr region and the specifics of the impact of the development of events on the development of the entire region's tourism and the region's economic potential have been studied. The main problems of the functioning of event tourism in the region have been studied.

It is proposed to improve methodical approaches to the organization of event tourism in Zhytomyr Region. Based on the systematization of scientific research, it is proposed to improve the management system of event tourism in the region.

Keywords: event tourism, innovative model, tourism industry, management system, Zhytomyr region.

ПРИКЛАДИ

оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. 2-ге вид., стер. Київ : Либідь, 2001. 240 с. Браун Д. Код да Вінчі. Харків : КСД, 2006. 478 с. Пономарьов А. П. Українська етнографія : курс лекцій. Київ : Либідь, 1994. 315 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Астрономія : навч. посіб. / І. А. Климишин та ін. Одеса : Астропринт, 2012. 352 с. Міжнародна торгівля / Ю. Г. Козак та ін. 5-те вид., перероб. та допов. Київ : Центр учб. літ., 2015. 272 с. Сучасна українська мова / О. М. Григор'єв та ін. 3-тє вид., перероб. Київ : Либідь, 2005. 488 с. Referencing styles / G. R. Edwards et al. Los Angeles : International Publishing, 2010. 280 p.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Григнєвського. Київ, 1998. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Інфузорії. Вып. 1. Сукторії (Ciliophora, Suctorea) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с. Економічна енциклопедія / за ред. В. В. Шевченка. Київ : Альманах, 2016. 304 с. Атлас зоології / уклад.: Х. Тола, Є. Інф'єста. Харків : Ранок, 2005. 96 с. Мінералогічний словник / уклад.: В. С. Білецький, В. Г. Омельченко, Г. Д. Горванко. Маріуполь : Сх. вид. дім, 2016. 488 с. Routledge handbook of international statebuilding / ed. by D. Chandler, T. D. Sisk. London : Routledge, 2013. 448 p.

Автор і перекладач	Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. Брігхем Є. В. Основы фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Частина видання	
Розділ книги	Шевченко Р. О. Особливості селекції яблунь. <i>Практикум з ботаніки</i> / ред. О. С. Самійленко. Херсон, 2018. С. 22-36. Ярошевич Н. Б., Чубка О. М., Якимів А. І. Інструменти боргового фінансування суб'єктів підприємництва в Україні: правовий статус, структурна динаміка, податкові наслідки. <i>Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку національного господарства</i> : монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро, 2019. С. 55-89. Goehr L. The concept of opera. <i>The Oxford handbook of opera</i> / ed. by Н. М. Greenwald. Oxford, 2014. P. 92-136.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Святецька А. В. Діалектизми у повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» : семантико-стилістичний аспект. <i>Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 19-20 жовт. 2018 р. / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2018. С. 19-23. Киридон А., Троян С. М. Грушевський і основні етапи українського державотворення. <i>Міжнародна наукова конференція до 150-річчя М. С. Грушевського</i> : тези доп., 17 верес. 2016 р., Острог / редкол.: Винар Л.-Р. та ін. Острог, 2016. С. 44-47. Івченко В. О. Проблема правового регулювання імпичменту в Україні. <i>Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності</i> : тези доп. учасників XXV Наук.-практ. конф. курсантів та студентів, м. Харків, 17 трав. 2018 р. / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. С. 35-36.
Статті з продовжуючих та періодичних видань	Зайцева О. М. Варіантність у родовій категоризації іменників: (на матеріалі мовлення сучас. укр. телебачення). <i>Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»</i> . 2018. Т. 21, № 1. С. 121-130. Кольцова Я. І., Нікітін С. В. Одержання пористих склокристалічних матеріалів з використанням паливного шлаку. <i>Питання хімії та хімічної технології</i> . 2020. № 1. С. 33-38. DOI: 10.32434/0321-4095-2020-128-1-33-38 (дата звернення: 11.06.2020). Капируля М. Ядерний тероризм в сучасній міжнародній системі. <i>Актуальні проблеми міжнародних відносин</i> . 2008. Вип. 73, ч. 2. С. 66-68. Chua N. Y., Lundbye J. Endovascular catheter as a rewarming method for accidental hypothermia. <i>Therapeutic hypothermia and temperature management</i> . 2012. Vol. 2, no. 2. P. 89—91. URL: https://doi.org/10.1089/ther.2012.0001 (date of access: 06.05.2020)..
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).
Законодавчі документи	Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).

	<p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://mina.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>
Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p> <p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revelk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p> <p>«Файлу» чи файла»: який родовий відмінок слова «файл»? <i>Kyiv Dictionary</i>. URL: https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/consulenza-linguistica/vypusk3/failu-faila/ (дата звернення: 20.05.2020).</p> <p>Офіційний курс гривні щодо іноземних валют на дату 11.06.2020. <i>Національний банк України</i>. URL: https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates?date=11.06.2020&period=daily (дата звернення: 11.06.2020).</p> <p>Приймак Д. М., Томіленко О. В., Ковальчук З. Ю. «Підодяльник»: як правильно сказати українською?. <i>Kyiv Dictionary</i>. URL: https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/how-to-say/pidodiialnyk/ (дата звернення: 09.06.2020).</p> <p>Київський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: http://www.univ.kiev.ua/ (дата звернення: 05.11.2019).</p> <p>APA Style Introduction. <i>Purdue University</i>. URL: https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/apa_style/apa_style_introduction.html (date of access: 09.06.2020).</p>
Інші документи	
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII : станом на 19 квіт. 2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19 (дата звернення: 11.06.2020).</p> <p>Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI : станом на 02 квіт. 2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17 (дата звернення: 09.06.2020).</p> <p>Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених — докторів наук : Постанова Верховної Ради України від 05.02.2019 р. № 2676-VIII. <i>Голос України</i>. 2019. 19 лют. С. 4.</p> <p>Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань : Постанова Каб. Міністрів України від 28.06.1997 р. № 644. Офіційний вісник України. 1997. № 27. С. 105.</p> <p>Конституція України : від 28.06.1996 р. : станом на 01 січ. 2006 р. Київ : Ін Юре, 2006. 144 с.</p>

Стандарти	ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація). СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України).
Патенти	Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.
Авторські свідоцтва	А. с. 1417832 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного прес-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.
Дисертації, автореферати дисертацій	Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с. Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).

ПРАВИЛА оформлення кваліфікаційних робіт

Формат	Друкований текст за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word. Дипломна робота 35-45 аркушів (65 з додатками, що не перевіряються на плагіат)
Інтервал	Роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу. Абзацний отступ 1,27
Шрифт	Times New Roman, розмір шрифту - 14 pt
Поля	Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм
Нумерація сторінок	Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Нумерація сторінок починається з 2-ї сторінки (анотація). Номер сторінки проставляється у правому верхньому куті.
Нумерація розділів і підрозділів	Розділи і підрозділи роботи нумеруються арабськими цифрами . Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення змісту роботи. Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою (1.2.)
Таблиці	Таблицю розміщують безпосередньо після посилання на неї у тексті роботи або на наступній сторінці. Кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, що відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється арабськими цифрами в межах розділу (таблиця 2.1.) . Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою (додаток 8).
Формули та рисунки	Формули та рисунки розміщують безпосередньо після посилання на них у тексті роботи. Нумеруються формули та рисунки арабськими цифрами в межах розділу. Номер формули (рисунка) складається з номера розділу та порядкового номера формули (рисунка), відокремлених крапкою. Формула, що нумерується, наводиться посередині нового рядка (нумерація – з правого боку в дужках). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Номер рисунка, назва та пояснювальні підписи розміщуються під рисунком (додаток 9).
Посилання на використані джерела	Посилання на використані джерела зазначаються порядковим номером згідно їх переліку у квадратних дужках, наприклад: [7, с. 35], що означає 7 – номер джерела із списку літератури; с. 35 – сторінка зданого джерела, з якої наведено конкретну інформацію; [10] – 10 – джерело із списку літератури, з якого наведено узагальнену інформацію
Додатки	Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. У матеріалах додатків допускається використання шрифту розміром не менше 10 pt та одинарного міжрядкового інтервалу.

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та туризму
Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки,
підприємництва та туризму
д.е.н., професор

_____ Наталія ВАЛІНКЕВИЧ

« _____ » _____ 2023 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

1. Тема кваліфікаційної роботи _____

затверджена наказом від « _____ » _____ 20__ р. № _____

2. Термін подання роботи _____

3. Предмет дослідження _____

4. Об'єкт дослідження _____

5. Методи дослідження _____

6. Інформаційна база дослідження _____

7. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

8. Перелік графічного матеріалу _____

9. Дата видачі завдання _____

Керівник роботи

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Завдання прийняв

до виконання

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

ВІДГУК

керівника кваліфікаційної роботи

_____

(прізвище ,ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

на тему: _____

_____

Актуальність теми

Відповідність виконаної роботи виданому завданню

Короткий огляд змісту роботи (із зазначенням самостійних розробок студента)

Найважливіші теоретичні та практичні результати роботи

Інші питання, які характеризують професійні якості студента

Загальний висновок (про можливість допуску роботи до захисту на засіданні ЕК)

Керівник роботи:

_____

(науковий ступінь, вчене звання)

_____

(підпис)

_____

(прізвище ,ім'я, по батькові)

«__» _____ 20__ р.

1. Теоретичний розділ

Сутність основних понять, категорій предмету дослідження, його класифікаційні характеристики.

Методи аналізу діяльності і розвитку, науково-методичні підходи щодо вивчення (оцінки) предмету дослідження.

Сучасні закордонні та вітчизняні особливості та тенденції розвитку предмету дослідження.

2. Аналітичний розділ

Економіко-статистичний аналіз сучасного стану, оцінка рівня розвитку, економічної ефективності об'єкта дослідження.

Аналіз недоліків та ключових проблем функціонування і розвитку об'єкта дослідження.

Аналіз (оцінка) існуючих організаційних рішень, планів та проектів з проблем розвитку об'єкта дослідження.

3. Проектно-рекомендаційний розділ

Розробка методичних рекомендацій щодо удосконалення, стратегії та перспектив розвитку об'єкта дослідження.

Розрахунково-кількісне обґрунтування наданих рекомендацій.

Розрахунок економічного і соціального ефекту від впровадження наданих рекомендацій.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Приклад оформлення таблиць

Таблиця 2.1

Динаміка структури активів «Туристичного підприємства»
за 2020-2022 рр.

Показник	Рік						Відхилення 2022 р. до 2020 р.	
	2020		2021		2022		+, -	в %
	тис грн	%	тис грн	%	тис грн	%		
I. Необоротні активи								
Нематеріальні активи								
Поточні капітальні інвестиції								
Основні засоби								
II. Оборотні активи								
Запаси								
Деб. заборгованість за надані послуги								
Деб. заборгованість за розрахунками з бюджетом								
Інша поточна деб. заборгованість								
Гроші та їх еквіваленти								
Виграти майбутніх періодів								
Інші оборотні активи								
Баланс								

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

**Динаміка структури пасивів
«Туристичного підприємства» за 2020-2022 рр.**

Показник	Рік						Відхилення 2022 р. до 2020 р.	
	2020		2021		2022		+, -	в %
	тис грн	%	тис грн	%	тис грн	%		
I. Власний капітал								
Зареєстрований капітал								
Додатковий капітал								
Резервний капітал								
Нерозподілений приб.								
II. Довг. зобов'язання та забезпечення								
III. Поточні зобов'язан- ня і забезпечення								
товари, роботи, послуги								
розрахунками з бюджетом								
розрахунками з оплати праці								
Доходи майбутніх періодів								
Інші поточні зобов'язання								
Баланс								

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

**Аналіз виробничих ресурсів
«Туристичного підприємства» за 2020-2022 рр.**

Показники	Рік			Відхилення 2022 р. до 2020 р.	
	2020	2021	2022	+, -	у %
Кількість персоналу, осіб					
Середньорічна вартість майна в оборотних засобах, тис грн					
Забезпеченість працівника оборотними засобами, тис грн					
Середньорічна вартість майна в необоротних активах, тис грн					
Знос основних засобів, %					
Фондоозброєність, тис грн/прац.					

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

Таблиця 2.4

**Оцінка ефективності використання виробничих ресурсів
«Туристичного підприємства» за 2020-2022 рр.**

Показники	Рік			Відхилення 2022 р. до 2020 р.	
	2020	2021	2022	+, -	у %
Надані готельні послуги (виручка) в перерахунку на 1 працівника, тис грн					
Фондовіддача, грн					
Отримано збитку в розрахунку на:					
• середньорічного працівника, тис грн					
• 1 грн майна в необоротних активах, грн					
• 1 грн майна в оборотних засобах, грн					

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

Таблиця 2.5

**Формування фінансового результату
«Туристичного підприємства» за 2020-2022 рр.**

Показник	Рік			Відхилення 2022 р. до 2020 р.	
	2020	2021	2022	+, -	в %
Чистий дохід від надання готельних послуг, тис грн					
Собівартість надання готельних послуг, тис грн					
Валовий прибуток (+) чи збиток (-), тис грн					
Інші операційні доходи, тис грн					
Інші операційні витрати, тис грн					
Збиток від операційної діяльності, тис грн					
Інші доходи					
Збиток до оподаткування, тис грн					
Збиток від діяльності, тис грн					

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

Штатний розклад готелю «Туристичного підприємства» на 2022 р.

№ п/п	Посада	Ставка
1	Директор (головний адміністратор)	
2	Директор навчання та розвитку та координатор персоналу	
3	Спеціаліст бухгалтерського обліку	
4	Заступник з логістики та маркетингу	
5	Адміністратор ресепшн	
6	Покоївка	
7	Прибиральниця	
8	Монтажник систем і устаткування	
9	Двірник	
10	Охоронець	
Разом		

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

Статеві-віковий склад персоналу «Туристичного підприємства» у 2022 р.

Стать	Вік			
	18-30 років	31-40 років	41-50 років	51-60 років
Чоловіки				
Жінки				
Разом				

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

Класифікація працівників за стажем роботи за 2020-2022 рр.

Стаж роботи	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення
Більше 15 років				
Більше 10 років				
Більше 5 років				
Менше 5 років				

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

Характеристика та динаміка показників плинності персоналу готелю «Україна» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Зміна 2022 р. до	
				2020 р.	р.
Коефіцієнт оновлення персоналу					
Коефіцієнт вибуття персоналу					
Коефіцієнт плинності кадрів					

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

**Показники економічності апарату управління
«Туристичного підприємства» (за 2020-2022 рр.)**

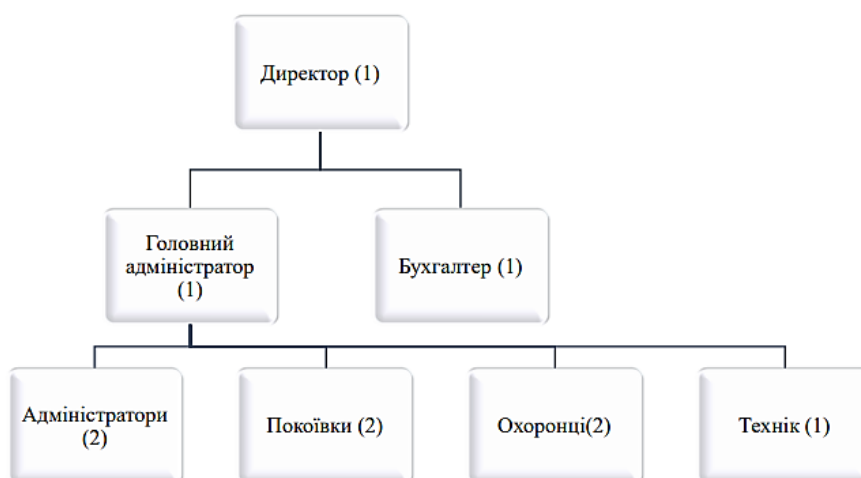
Показники	Рік			Зміна 2022 р. до 2020 р.	
	2020	2021	2022	+, -	В %
% витрат на оплату праці працівників управлінського апарату в собівартості готельних послуг					
% заробітної плати адміністративних працівників у витратах на оплату праці, %					
Відносний показник чисельності працівників апарату управління до загальної кількості працюючих, %					
Кількість виробничого персоналу на 1 працівника апарату управління, осіб					
Надано готельних послуг в розрахунку на:					
– 1 грн. управлінських витрат, грн					
– 1 працівника управління, тис грн					
Збиток в розрахунку на:					
– 1 працівника управління, тис грн					
– 1 грн. заробітної плати адміністративних працівників, грн					
– 1 грн. адміністративних затрат, грн					

Джерело: складено автором на основі даних «Туристичного підприємства»

Рис. 1.2. Результати опитування працівників різних підприємств щодо їх ставлення до різних методів мотивації, %

Джерело: складено автором на основі [9]

Рис. 2.1. Організаційна структура управління готелем

«_____»

Джерело: складено автором на основі [16]